№ 20 (216) Ausgabe A.

HOMAN

Cena s pieresyłkaj i dastaŭkaj da chaty.

na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies. — 40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja czasopiś

wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorki i piatnicy.

Adres redakcii: Wilnia, Zawalnaja 7.
Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

Cena Abwiestak·

na 4-aj staranie za radok drobnymi literam —25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za liniejku drobn. drukam.

№ 20 (216) Hod III. Wilnia. 8 Marca 198 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

PIECIARBURH (Reŭter). Wiačornyje hazety paćwierdžajuć pastanowu uradu, nie hledziačy na padpisańnie mira, dalej pierewazić dzeržaŭnyje ustanowy ŭ Maskwu, Nižni Noŭharad i ŭ Kazań.

7 marca.

Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha. Pry Diksmujden uziaty 3 belhijskije aficery, 140 sałdataŭ i niekalki kulemiotaŭ.

Front niamieckaha Naślednika: Pry Awokur my ŭwarwalisia na francuskije pazycii, zrujnawali schoŭki ŭ akopach i wiarnulisia z 27 palonnymi.

U bitwach na pawietry zbity 13 samalotaŭ i 2 prywiaznyje latučyje šary.

BERLIN (W.T.B). 7.III. **Siahońnia ŭ pałudzień padpisana mirnaja umowa miž Niamieččynaj i Finlandzijej.**

U artykule 1 haworycca, što stan wajny miž Niamieččynaj i Finlandzijej bolš nie istnuje. Niamieččyna parupicca, kab usie dzieržawy pryznali niezaležnaść Finlandzii. Finlandzija abiazywajecca ŭ prypadku žadańnia ustupić časć swajej ziamli čužoj dzieržawie ci dać jej jaki-kolečy serwitut — pierš dajści uhody ab hetym z Niamieččynaj.

BERLIN. U neutralnych hazetach chodziać čutki, bytcym urad „sawietaŭ“ nie zaćwierdzić mirnaj umowy.

Skolki wiadoma ŭ Berlinie, treba spadziewacca, što časć socyał-rewolucyonieraŭ i členy „sawietaŭ“, bolš lewyje za ciapierašni urad, nia chočuć prystać na mirnuju umowu. Adnak, Lenin choče zaćwierdžeńnia, i z im treba ličycca.

Paćwiardžeńnie mirnaj umowy z Ukrainaj hetymi dniami budzie padadzieno ŭ Berlinie. Zabaspiečeńnie karyści hetaj umowy hetak sama zaležyć ad prypadkaŭ, katorych napiarod praročyć nieha. Adnak, niamieckaje nastupleńie zabaspiečyło prywoz papraŭdzi wializarnych zapasaŭ, jakije akazalisia na Ukrainie.

Rumynii budzie dadzien swabodny wychad u Čornaje more praz Konstancu. Heta dašć i nam mahčomašć znosin s Čornym moram i z uschodam.

WIENA (Korr. B.). Apawieščeńni ab padpisańni mirnaj umowy z Rumynijej wyzwało jak miž narodam, tak i ŭ parlamenci ahulnaje zdawoleńnie jak dalejšy krok da ahulnaha mira.

SOFIJA. Sobrânie prystało na pradoŭžeńnie paŭnamočyj parlamenckich deputataŭ. Nowyje wybary adbuducca ŭ šaścimiesiačnym terminie paśla demobilizacii.

LONDON. Bonar Loŭ u Nižniaj Pałacie zažadaje kredytaŭ na 11 miljardaŭ marak na wajennyje wydatki da miesiaca červienia.

LONDON (Reŭter). Z Walparaizo nakazywajuć, što z ostrawa Pak pryboło sudno s 58 aficerami i matrosami z niamieckaha pamočnaha krejsera „Seeadler», katoryje na karabli «Fortuna» razbilisia la ostrawa Pak.

BERLIN. *Uradowa.* Niamieckije padwodnyje łodki u paŭnočnych wodach iznoŭ zatapili 21.000 tonn.

BERLIN. S pryčyny hołandzkaha daniasieńnia, bytcym miž niamieckim i anhlickim pojasam błokady znajšli miny, ad jakich zatanuli niekalki hołandzkich, sudzien z aświedomlenaj krynicy apawieščajuć ,što henyje miny pastaŭleny niemcami.

LONDON.(Reŭter) 5.III. Haława irlandzkich nacyonalistaŭ, Džon Redmond, pamier u minułuju noč, Z roznych miesc Irlandzii nakazywajuć ab razruchach sinfejneraŭ.

Nju-Jork (W.T.B), Na adbyŭšychsia dadatkowych wybarach u nižniuju pałatu u Štacie Nju-Jork pieršy raz hałasawali i kabiety.

Razwiazka.

Mir z Rasiejej padpisan.

Hetyje słowy niasuć urešci supakoj dla miljonaŭ na śmierć zmučenych ludziej. Jany robiać kaniec strašennamu pralićciu krywi čeławiečaj — prynamsi ŭ nas, na ŭschodzi Europy.

Adnak chiba nichto nia dumaŭ, što mir z Rasiejej budzie zroblen u takich warunkach i na takich asnowach, jak widać s telehrafnych wiestak. I peŭnie nikomu ŭ haławu nie prychodziło, što dla całaha ściahu spraŭ i palučych pytańniaŭ jon pryniasie zusim niespadziewanuju razwiazku.

Takuju razwiazku mir prynios i dla sprawy adnosin miž sławianskimi narodami, a ŭ pieršy čarod — dla pastaŭlenaha niekali rasiejskim paetam, Puškinym, pytańnia: «Ci sławianskije ruččy zyljucca ŭ russkim mory? Ci wysachnie jano?» Adkaz na hetaje pytańnie dała sučasnaja wajna: nielha bolej sumlewacca, što rol wialikarusaŭ, jak „sabiracielaŭ sławianstwa“ paśla addzialeńnia Ukrainy, wialikšaj čaści Biełarusi i Polščy—skončena.

Z upadkam rasiejskaj pierewahi miž sławianami zwiazana i druhaja sprawa, niekali wielmi niepakoiŭšaja biełarusaŭ i ukraincaŭ: mir nanios strašenny ŭdar usiej polskaj palitycy, asnowanaj na umowie palakoŭ z maskalami, katoruju možna piereskazać u niekalkich słowach: „niema Rusi,—jest tylko Moskwa i Polska“ («nima Rusi, a jość tolki Maskwa i Polšča»). Heta značyło, što palaki, kab dajści zhody z maskalami, umowilisia razam z imi pracawać dziela nacyonalnaha zniščeńnia biełarusaŭ i ukraincaŭ, z katorych časć pawinna była abiarnucca ŭ maskaloŭ, časć —u palakoŭ. Polska-maskoŭskaja umowa była zroblena roŭna dziesiać hadoŭ tamu nazad (— u 1908 hadu) pierad usiesławianskim zjezdam u Prazie; pierad hetym zjezdam palaki umowilisia niepryznawać biełarusaŭ i ukraincaŭ za asobnyje narody i ličyć, što jany razam z maskalami stanowiać adno „russkoje“ plemia i što jadynymi predstaŭnikami apošniaha pawinny być wialikarusy. Samo saboj, biełarusy i ukraincy pry takich warunkach na zjezd u Prazie nie pajechali i praz ukrainskich deputataŭ u wienskim parlamenci zajawili pierad usim świetam swoj pratest proci polska-maskoŭskaj zmowy.

Palaki krepka dzieržalisia hetaj umowy z maskalami ažno da apošnich dzion, wieručy, što wajna ŭ kancy kancoŭ dawiadzie da razdziełu Biełarusi i Ukrainy miž Maskwoj i Waršawaj — dziela akončacielnaj i poŭnaj denacyonalizacii ich. Ale rasiejskaja katastrofa pierewiarnuła ŭsio ŭwierch nahami: na palityčnuju arenu wystupiła wialikaja Ukraina, wyrwaŭšaja nawat s polskich ruk swaich bratoŭ-chołmščan, a na čarodzi staić razwiazka biełaruskaha pytańnia ŭ duchu pryznańnia dzieržaŭna-nacyalnych prawoŭ za biełaruskim narodam.

Raswiejalisia załatyje sny palakoŭ ab „Wialikaj Polščy“, asnawanaj na panlawoleńni, «bratnich» narodaŭ...

«Daŭniej išła hutarka ab Polščy silnaj, wialikaj i zdawolenaj, z hranicami ažno da Minska; ciapier zdajecca, što pierawažyła koncepcija Polščy małoj i słaboj, sajuz s katoraj niemaje wahi“...

Tak piše „Dziennik Polski“ z 2 marca s. h., a na dwa dni pierad tym — u № 58 tej že hazety — polski palityk M. Łempicki nadrukawaŭ druhoje jarkaje prysnańnie nieŭdačy polskaj palityki: jon bjeć «adboj» anneksyjnym planam palakoŭ i pryzywaje da federacii Polščy, Litwy i Biełarusi...

Ahledajučysia ciapier na dziesiać hadoŭ nieprymirymaj baračby palakoŭ z usimi prajawami biełaruskaha nacyonalnaha adradžeńnia, nielha ustrymacca ad słoŭ zdziŭleńnia s pryčyny poŭnaj niepalityčnaści palakoŭ i niazdolnaści ich da šyrejšych palityčnych koncepcij, da zahladywańnia ŭ bolš dalokuju budučynu. Toje, što polskije palityki ličyli dužym i wiečna tryważym, akazałosia wołatam na hlinianych nahach. Naadwarot, u narodnych ruchach biełarusaŭ i ukraincaŭ da budawańnia swajho niezaležnaha nacyonalnaha i dzieržaŭnaha bytu palaki nie dahledzili tej mahutnaj żywoj siły, jakaja zachowana ŭ narodnych massach.

Zapraŭdy, prawilna aceniwaŭ swajo hramadzianstwo wiadomy polski publicyst, Ludwik Straševič, katory hadoŭ wosiem tamu nazad pisaŭ u waršaŭskim «Słowie»:

«My, palaki, — samy niepalityčny narod pad soncem!»

I. Mieleška.

Ekonomičnaje pałažeńnie Biełarusi u zwiazi z jaje palityčnaj oryentacijej.

Usimi ciapier pryznano, što adnu z hłaŭnych pryčyn, prymušajučych toj ci inšy narod da palityčnych sajuzaŭ (unii, federacii, traktaty) z druhimi narodami ci dzieržawami, stanowiać jaho ekonomičnyje patreby. Značyć, ad apošnich i zaležyć palityčnaja oryentacija narodu ci kraju. Woś-že razhledzim ekonomičnaje pałažeńnie i warunki Biełaruskaj ziamli, kab z hetaha zrawać dumki ab jaje palityčnym kirunku.

Biełaruś, abnimajučy abšary hubernij Wilenskaj, Hrodzienskaj, Minskaj, Mahileŭskaj, Witebskaj i čaści inšych, zalehła ŭ bassenach rek Niomana, Dźwiny i Dniepra. Hetak zachodniaja i paŭnočnaja časć Biełarusi ciahaciejuć biazsporna da wychadu ŭ Bałtyckaje more Niomana i Dźwiny, pa katorych najlahčej wywazić wytwary krajowaj haspadarki. Poruč s tym wiazuć krajowyje tawary da Bałtyckaha mora dziela zbytu zahranicu tutejšyje čyhunki: Libaŭska-Romienskaja, Ryžska-Arłoŭskaja,

Windaŭskaja. Dy što-ž wywozić Biełuś? — Biełaruś — heta kraj hałoŭnym čynam sielska-haspadarski: bieznała ŭsio, što jana wysyłaje ŭ druhije krai, heta —płady ziamli. Niewialikaje čysło krajowych fabryk hetak sama zanimajecca pierearabotkaj sielska-haspadarskich praduktaŭ (brawary—bulbu i žyta, harbarni — miejscowyje skury i t. d.). A pradukty hetyje — ŭsielakaje zbožže (žyta, pšanica, awios, jačmień, hrečka), lon, bulba; dalej —les i lasnyje materjały, katoryje zanimajuć pieršaje miejsco ŭ našym wywazie zahranicu; urešci — rahataja skacina, świńni, hawiecki, ptactwa —žywoje i jak miasa, małočnyje pradukty, koni — woś usio, što stanowić asnowu žyćcia našych žycharoŭ, katoryje časciu spažytkoŭwajuć ich sami, a reštu pradajuć u druhije krai, kab zdabyć tak sama patrebnuju hatoŭku.

Biełaruski kraj pad rasiejskim panawańniem sto z liškam hadoŭ žyŭ u wielmi biahich ekonomičnych warunkach, nie dawaŭšych jamu, jak śled, razwiwacca. Sielskaja haspadarka u sielan i u drobnych i starednich ziemleŭłaśnikaŭ astałasia i dahetul na wielmi nizkaj stupieni razwićcia, s pierwabytnymi spasobami wyrabotki ziamli (jak trochpalnička i t. p.), i tolki pany wialikšych absaraŭ, pradajučy lasy, mieli mahčymaść za atrymanyje hetak hrošy padniać swaje haspadarki da wyšejšaj kultury. Nia dziwa, što pry takim pałažeńni Biełaruś mieła na pradažu sielskije pradukty tolki ŭ niewialikaj miery. Uradliwaść ziamli była niewysokaja, — u inšyje hady kraj naš nia tolki nia mieŭ liški na pradažu, ale sam byŭ prymušen prykupiać zbožže, kab prakarmicca, choć u nas hetulki ralli, hetulki pożniej i pašy paddastatkam.

Jak że heta stałosia? Čamu sielska-haspadarskaja kultura akazałasia ŭ nas hetkaja nizkaja i nie mahła razwinucca tak, kab prakarmić naš narod i dać jamu lišek — hatoŭku?

A woś čamu. Dieła padniaćcia sielska-haspadarskaj kultury patrebny: 1) kapitał, katoraha našy ziemlaroby nia mieli, a kredyt byŭ niedastupny i lišnie darahi; 2) techničnaja i sielska-haspadarskaja nawuka, ab katoroj rasiejski urad zusim nie rupiŭsia; 3) dobryje darohi, katoryje rasiejski urad — s pryčyny blizkasci hranicy — świadoma i z jasnaj metaj pakidaŭ u biahim stanie; 4) hałoŭnym čynam — toje, kab možna było lohka i s karyściu pradawać płady pracy na ralli, —značyć, pa takich cenach, katoryje apłačywali-by i pracu, i zrobleuyje zatraty hrašmi, dyj dawali-by zysk u postaci hatoŭki.

Hałoŭny s-pamiž hetych warunkaŭ— čaćwiorty — byŭ dla Biełarusi u časie palityčnaj jednaści z Rasiejej zusim niemahčymy. Ceny na zbožže, skacinu, kanłej i t. d. pawinny byli ŭ nas być zaŭsiody nizkije, bo my nikoli nie mahli wydzieržywać konkurencii z Rasiejskaj dzieržawaj, katoraja ŭsie hetyje pradukty wytwaraje ŭ wializarnaj miery i sa šmat mianšym koštam. Na niaamiernych abšarach Rasiei wielmi mnoha ornaj ziamli, uradliwaść katoraj šmat wyšejša, čym u nas. Pobač z hetym i klimat tam miejscami lepšy dzieła haspadarki, čym u nas, i tannych rabočych ruk paddastatkam, bo žyćcio tamaka tanniej, čymsi ŭ nas. Nia dziwa, što Rasieja nia tolki nie była pakupcom na płady našai ziamli, čym z našym konkurentam — i to wielmi surjoznym. Kali, bywało, ceny na zbožže i skacinu ŭ nas pačynali išci ŭ haru, dyk uraz-że napływało da nas rasiejskaje zbožže i skacina, i ceny iznoŭ padali. Dachodziło da takich dziŭnych prypadkaŭ, što, naprykład, tušejšyje brawary, hnaŭšyje spirt z žyta, kuplali hennaje žyta nie na tutejšych, toržyšćach wypisywali z hłybini Rasiei, ci nawat s Sibiru. I tut u asnowie leżała palityka rasiejskaha uradu: dzieła paddtrymańnia dabrabytu centralnych hubernij, rasiejski urad ustanaŭliwaŭ hetkije ceny za prawoz čyhunkaj zbožža, što, čym z najdalejšych rasiejskich hubernij treba było wiaźci jaho, tym taniej brali s puda za wiarstu, i nawat pry najwialikšaj adlehłaści rasiejskaje zbožže možna było pradawać tanniej za naše.

Hetak Rasieja swaim tannym zbožžem zabiwała našu sielskuju haspadarku, padkapywajučy samuju asnowu našaha dabrabytu. Praŭda, Biełaruś mieła pad bokam niamieckuju hranicu, mieła lohki dostup da portaŭ Bałtyckaha mora i hetak mahła pradawać swaje pradukty zahranicu. Ale i tut stahała rasiejskaja konkurencija: tannaje rasiejskaje zbožže, skacina i t. d. karystalisia dyferencyalnymi taryfami i żaleznadarożnymi lhotami ŭ roŭnaj miery i tady, jak išli zahranicu. I biełarusy byli prymušeny addawać i tut swajo dabro pa toj canie, pa jakoj pradawali zbožže s centralnych hubernij, chacia my ad hetaha mieli ačywistuju stratu, abo ŭ najlepšym zdareńni pradawali swaje pradukty biez nijakaha zysku.

Na i biez taho nizkich cenach na našaha zbožža pry takich warunkach wielmi niekarysna adbiŭsia takže tarhowy traktat miž Rasiejej i Niamieččynaj s 1904 hadu: jon jašče bolš paniziŭ ceny sielskich praduktaŭ.

Woś, usie hetyje pryčyny i zrabili toje, što biełaruski chlebarob — čy to drobny, čy wialikšy — nikoli nia mieŭ hatoŭki i hetak nia moh nawat dumać ab tym, kab swaju haspadarku padniać na wyšejšuju kulturnuju stupień, pry katoraj, kuplajučy štučnyje hnoi, užywajučy lepšyje mašyny, ustrajwajučy pa pałoch drany i t. d., uzrastaby i uradliwaść ziamli. Wytwaryłosia zapraŭdy začarowanaje koła: tannyje ceny za sielska-haspadarskije pradukty nie dawali mahčymaści atrymliwać z haspadarki čysty zysk, hatoŭku, — a niedastača hrošy nie dawała padniać haspadarku na wyšejšuju stupień. I Biełaruski haspadar wyrabiaŭ mała praduktaŭ, dyj mała i tanna pradawaŭ płady swajej pracy.

Rezultatam hetaha było toje, što sielskaja haspadarka naahuł (drobnaja, siarednaja, wialikaja) nie padnimałasia, a panižałasia, wioska biadnieła, a razam z jej stajaŭ na miortwym punkcie i ŭwieś kraj—hałoŭnym čynam sielska-haspadarski. U apošnich hadoch my bačyli, jak ziemleŭłaśniki ŭsio čaściej bankrocilisia, a ich ziamlu pradawali z licytacii, abo braŭ sielanski bank, katory, prawodziačy swaje palityčnyje (abrusicielnyje) mety, raspradawaŭ jaje častkami nie tutejšym małaziamielnym chlebarobam, a ludziam pryšłym, čužyncam — wialikarusam. Drobnyje haspadarki, nie majučy mahčymaści pašyrać swaje mieży ŭ patrebnaj miery, tak sama marnieli, i nia hledziačy na stałlanyje rasiejskim uradam praškody, ŭsio bolš narodu z wioski wyježdžało u Ameryku, dy hetak ubywali ŭ nas sotni tysiač zdarowych, zdolnych da pracy rabočych ruk.

Z usiaho wyšej skazanaha bačym, što Biełarusi pad panawańniem Rasiejskaj dzieržawy z ekonomičnaha pahladu žyłosia wielmi blaha. Sama saboj razumiejecca, što pry takim pałažeńni nie mahło być hutarki i ab pramyślenym, tarhowym, kulturnym i palityčnym razwićci našaha kraju.— Woś-že ciapier, kali s pryčyny walennych pryčynaŭ adbyło uzniałjecca pytańnie, čy dla Biełarusi z ekonomičnaha pahladu była-by karyść wiarnucca pad Rasieju, dyk treba dać jasny i čwiordy adkaz: nie! Čy to ŭ formie unii, čy federacii, čy mytnaha (tamožennaha) sajuza, — jednaść Biełarusi z Rasiejej zrabiła-by toje, što naš kraj nia moh-by razwiwacca ekonomična i zaŭsiody astawaŭsia-by na nižejšaj stupieni sielska-haspadarskaj kultury i ahulnaha razwićcia. A s pryčyny taho, što, jak my na pačatku skazali, ad ekonomičnych patreb kožnaha kraju zależyć i jaho palityčnaja oryentacija, — Biełaruś pawinna adkinuć usielakuju oryentaciju ŭ bok Rasiei, kali choče žyć i razwiwacca ŭ budučynie.

I. Batura.

Usechodniaja Europa.

Prafesar Jastrou u „Deutshe Politik" piše:

«Užo spačatku hetaje wajny my musili niedzieržaŭnyje narody ŭschodniaj Eŭropy ličyć swaimi pryrodnymi sajuźnikami. Z usiaje ličby 130 miljonaŭ žycharoŭ Rasiei prychodzicca na Finlandziju 3,1 miljonu; na Prybałtyckije hubernii (z mieśanymi žycharami: niemcami, estoncami, łatyšami i šwedami) 2,4, na Polšču (katoraj žychary palaki — adzinyje slawianie, što zusim praciwiacca pansławizmu 9,4; na Bessarabiju, katoruju Rasieja adabrała ad rumyn 1878 h. dyplamatyčnym gwałtam, 1, 9 miljonaŭ. Nia ličučy zusim čužych narodaŭ, jak napr. mardwinoŭ (la Wołhi, tataroŭ, baškiroŭ, kožnaha z hetych narodaŭ jość 1—1½ mil.), pa abodwych biarahoch Dniepru asieli ukraincy, katorych jość 23,8 miljonaŭ. Ich choć zwali „małarusami", adnak dzieła hetaha jany nie rasiejcy; nia čužy hety narod rasiejcam dy swoj padniowym slawianam (p. prafesar zabywajecca jašče ab zusim samabytnym Biełaruskim narodzie, katoraha nalićajecca 12 miljonaŭ-pryp. Red.).

Ciapier uwieś świet padzieleny na dzieržawy. Tolki tyje narody, katoryje asieli miž Niamieččynaj i Kitajem, nie mahli utwaryć asobnych dzieržaŭ, bo tut hetamu pieraškadžała wializarnaja rasiejskaja imperyja. Byłob b wielmi naiŭnym dumać, kab hetkaje pałažeńnie astałosia wiečna; s palityčnaha pahladu hetaha surjozna prymać nia možna. My lapiej pawinny zadać sabie pytańnie: «Ci toje, što ciapier pierażywajem jość pieršym pačatkam raspadu imperyi"?

Nia dumaju, kab ciapier u Niamieččynie znajšoŭsia jašče čeławiek, katory nie paznaŭ by raspadu. Adnak z hetaha nia treba rabić wywadaŭ ab rezultacie rasiejskaj rewalucyi. Historja ŭsich rewalucyj wučyć, što za radykalizmam idzie reaakcija. Ci proci balšewikoŭ nia wystupić jašče Kierenski, ci proci jaho jašče raz nia wystupić Milukow i jaho kadety, hetaha ciapier nichto nia može wiedać; taksama pośmiała było b hawaryć, što Rasieja užo nikoli nia budzie miec cara. Usie hetyje pytańnia nie čapajuć pryncypialnaha panktu uschodnia — europejskaj sprawy. Hety pryncypialny punkt hety kareń, heta — samaje paniaćcie „Rasieja". Heta paniaćcie užo zakažyłałasia i pryznana, što ŭwodzić u abmyłku i musić być znojdziena druhi nazoŭ na jaho miesco.

Ja dumaju, što paznawańnie hetaje sprawy ŭ Niamieččynie stała b jasnlej-

Francišk Olechnowič.

Bazylišk

kazka ŭ 3 aktach.

(Hladzi «Homan» № 19).

1-šy b a j a r y n (*idzie da dźwiarej*). *Narodny homan robicca bližejšy, hałaśniejšy. Raptam dźwiery adčyniajucca i na ścenu ŭbiehajeć hramada narodu s krykami:*

I. Kniaž! Dawaj dačku!...
II. Dawaj kniaziaŭnu!..
III. Woś jana!... biarem!... i h.p.

K n i a ž (hrozna). — Stojcie! Skažycie mnie spakojna, čaho wam treba?

1-šy z n a r o d u. — Kniaž! Užo času šmat, jak za miestowym muram u lochu Bazylišk žywie. Sam dobra wiedaješ, skolki s taho biady — niešćaścia. Sam wiedaješ, kolki ludziej marna zhinuła... I rady nijakaj nima, bo hada hetaha nichto zabić nia može!

Ale woś ludzi mudryje skazali: jak addamo kniazieŭnu Bazylišku, jon zdawolicca i pojdzie ad nas, skul pryjšoŭ, — za trydcać hor, za trydcać rek.

K n i a z i e ŭ n a. — Ach! (sa stracham tulicca da kniazia).

1-šy z n a r o d u. — Nichto užo nia choče išci na niaroŭny boj. I sprawiadliwa. Nima što hinuci darma, — śmierciu swajej nichto z nas sprawy nie papravić. Čekali my: može adnače znojdziecca śmieły, što ščaścia spabawać jašče zachoče. Nima. — Dyk dawaj, kniaźe, kniazieŭnu!

I n š y j e z n a r o d u.—Dawaj kniazieŭnu!...

K n i a ž. — Čekajcie! Jašče rana. Jašče adzin čeławiek pojdzie za miesto hlanuć ŭ Bazylišawy wočy.

U s i e. — Chto? chto?...

K n i a ž (*ŭstaje*). — Ja!

U s i e (*parušenyje*).

I. Aa!!
II. Kniaź!?
III. Jon sam pojdzie?!
IV. Žywym nia wiernieeca!... i h. p.

K n i a z i e ŭ n a. — Baćka — kniaž! nie! nie! Ty nia pojdzieš! Ty staryl...

K n i a ž. — Chacia stary, — ruka maja jšče duža krepka trymaje hety mieč.

K n i a z i e ŭ n a. — Baćka! nie, nie! nie pojdzieš! Ty zhinieš tam!

K n i a ž.—Kali prydziecca zhinuć — zhinu! Kali niwodnaja ruka nia chapajecca za mieč, ja sam pawinien tam išci, kab baranici miesto.

K n i a z i e ŭ n a. — Nie, nia pojdzieš,— nie! Tut twoj tron, twaja pawinnaść — tutka być i mudra kniaźstwam upraŭlać!... (da w o j a ŭ). Hlańcie wy! Ci ž wam nia soram? Woś stary kniaź dryžačaju rukoju biare swoj mieč i sam — adzin na woraha idzie! A wy staicio tut, nie kratujućysia, jak pni! Hladzicio ŭ niz, bo nia śmiejecie padniać wačej swaich. O, soram wam! —što? Škoda wam swajej krywi? O, nie škadujcie, nie! bo ŭ žyłach u was nia kroŭ ciače, a ciopłaja wada!

K n i a ž. — Puści, dačka!

K n i a z i e ŭ n a. — Nia pojdzieš, kniaž! Dyk słuchajcie-ž! Kali datul jašče nie pačyrwanieli wašy twary, kali datul jašče wy nia wydzierli sabie biazstydnych wačej swaich, kab nie hladzieć na ŭłasny styd, dyk mo' ciapier ad soramu kroŭ wočy wam zalje! —

Kazali, wy, što Bazylišku treba dać achwiaru, kazali wy, što kali mianie addaścio jamu, jon pojdzie sabie proči, — dyk słuchajcie: taho nia budzie, kab mielisia mianie zwiazanuju, jak niawolnicu, ciahnuć da bramu. — o nie!... Sama słabie swajej achwotaj na achwiaru addaju, kab roŭny kraj moj ratawać i — was! Baćka—kniaž! bywaj zdarow! (abajmaje kniazia).

K n i a ž. — Dačka! Apamiatajsia! Što robiš? (*zatrymliwaje jaje*).

K n i a z i e ŭ n a. —Baćka, puści! Jdu! takaja dola ŭžo maja (wyrwałasia z ruk kniaza i idzie)

K n i a ž (*jak wyš.*) — Dačka! Dačka! nia jdzi!

Usie z apuščenymi hałowami cicha prad joj rastupajucca. Jana jdzie da dźwiarej. Za dźwiarami čuwać homan. Ubiehajcie pasłaniec.

P a s ł a n i e c (zamaryŭšysia). Kniaž!... zniaŭšsia!... jość adzin!... choče jści na Bazylišku!

J a n k a (*ŭchodzić*).

U s i e:

I. Chto taki?

šym, kab my prywykli ŭ adnošeńni da henych abšaraŭ užywać zamiest nazowu «Rasieja» słowa „Uschodniaja Eŭropa". Uschodniaja Eŭropa ciapier pierad padobnym pierewarotam, jakoha daznała Zachodniaja Eŭropa paŭtary tysiačy hadoŭ tamu nazad. Jak tady padčas raspadu zachodnia-rymskaj imperyi maładyje giermanskije narody staralisia utwaryć swaje asnowy, tak i ciapier heta robluć slawianskije i nieslawianskije narody, što asieli na ziamli ŭschodniaje imperyi. A dziela taho, što tady praces heny ciahnuŭsia celyje stalećcia, dyk niačutym było b žadać ad ludziej uradu, pracujučych nad kančeńniem wajny, kab jany adnym macham utwaryli ŭwiordaje, trywałaje pałažeńnie. Usio, što možna dapiać u hetu wajnu i pras mir, heta: utwaryć takoje pałažeńnie, katoraje zrobiło b mahčymym usim narodam ich dalejšaje raźwićcio.

Interes, jaki maje ŭ hetym Niamieččyna, jość u swajej istocie interesam abazpečeńnia miru. Uschodniaja Eŭropa, kirawanaja maskoŭcami, predstaŭlała na hranicy z Zachodniaj Eŭropaj cely sucelny łancuh čužych nacyanalnaściaŭ, «inarodcaŭ». S poŭnačy na poŭdnia: Laplandzija, Finlandzija, Prybałtyckije huberni (Estonija, Liflandzija, Kurlandzija, Polšča, Litwa, Ukraina, Bessarabija, dalej na poŭdzienna — ŭschod Kaŭkaskie narody. Z hetaje pryčyny panujučy maskoŭski narod adnosiŭsia da wajny načej, čymsia kožny inšy narod, bo kožny inšy narod wiedaje: kali budzie iści ŭpiarod, tady pieraniasie wajnu na niepryjacielskuju ziamlu; kali budzie pabitym, dyk jaho kraj stanie polem wajny. Prahawity ŭłašci maskoŭski narod prajektawaŭ zusim supakojem, što kali jon pabje, to pacierpić niepryjacielski kraj, a kali jaho pabjuć, to pacierpiać krai „inarodcaŭ». Uschodnije Prusy i Haliččyna šmat paciarpieli s pryčyny nastupańnia rasiejskaha wojska. Zatoje kali rasiejcy pabityje la Tannanbergu i Gorlic uciekali nazad, tady nie paciarpieŭ maskoŭski kraj, ale wajna išła dalej na ziemlach «inarodcaŭ».

Jak my, tak i „inarodny" zainteresawany ŭ tym, kab hetyje adnosiny zmianilisia. Ale taksama ŭ hetym zainteresawany i balšewiki, bo jany nia chočuć, kab hetaje wajny utwaryłasia dziaržawa, mohučaja wieści nowyje wojny s tajej pełnaściu, što kraj i narod jaje budue karystać s pabied, ale nia buduć mieć škody s pabićciaŭ.

Ciapier jość niekatoryje pryčyny, kab adznačyć hetkaje pałažeńnie. Praŭda nie ŭ Niamieččynie, ale ŭ jaje stalicy ad niekatoraha času jość nastroj, adznačajučy, byccam dla Niamieččyny karysna dužaja Rasieja (dziela Anhlii); adznačajecca heta s takim, što chto wiedaje, ci nia prydziecca kališ škadawacca. Najważniejšym orhanam hetaha nastroju jość «Vossische Zeitung". Nia hledziačy na chod času i zdareńniaŭ, heta hazeta astałasia jašče dla šyrokaha hramadzianstwa «Berlinskaj Hazetaj», dy nawat pawialičyła swoj upływ s taho času jak wielmi światdoma i z metaj napisanyje paniadzielkawyje stačci Beruharda prywučyli čytaroŭ račyć za zahraničnaj palitykaj. Bernhard ciaham prypaminaŭ swaim čytačom ab tym, što mirućysia nia možna dumać tolki ab balšewikach, katoryje padpišuć mirnuju ŭmowu. Palityka pawinna utwaryć taki mir, kab u budučynie niwodzin rasiejski ŭrad nia mieŭ pryčyny da wajny z Niamieččynaj i hetym nie pamoh pabiedzie Anhlii. Da hetaje mety wiadzie tolki adna palityka: złučeńnie kantynentu i hetym samym pałožycca kaniec usiakamu miešańnie anhla-saksaŭ. Nia možna pławerčyć, što heta palityka maje dumku, katoraja zasłužywaje, kab jaje zaŭsiody paŭtarać. Dziela hetaj dumki i my žadajem sabie dužoj Rasiei. Ale my žadajem sabie dužoj Rasiei tam, dzie jana može być niebazpečnaj dla Anhlii: la Indyi. A hetamu pieraškadžaje palityka, katoraja dalokaj ad pamahańnia utwareńniu dziaržaŭ u Uschodniaj Europie, musić wieści da taho, kab ažywić ianoŭ maskalizm la Bałtyckaha i Čornaha mora.

Čamu dzieslatki hadoŭ pierad wajnoj my nie bačyli, jak naležyć, raźwićcia Uschodniaj Eŭropy? Tamu, što kirawali hasudarstwam ludzi, katorych fantazija nie išła tak daloka, kab jany, mahli predstawić našu planetu biez ambasadora ŭ Pieciarburzie. Dziela hetaha ž u nas wyrabiłosia fałšywaje paniaćcie ab realnaj palitycy, katoraja dumaje, što ličycca „z realnymi faktami», kali „razhladaje sprawy het kimi, jakimi jany jość». Kali ŭ Uschodnia- Eŭropejskim pytańni jość što peŭnaje, dyk heta toje, što mašyna, pieraškadžajučaja utwareńniu hasudarstwaŭ, katoraja zawiecca rasiejskim hasudarstwam, wiečna trywać nia budzie. Heta pełna dziela taho, što ničoha na hetym świecie wiečna nie trywaje. Henaj palitycy, možem zaknuć, što jana dumaje ab zaŭtrym, ale nie ab pazaŭtrym. Jana dumaje ab faktach, što pa čarodzie zmieniajucca ŭ panawańni ŭ Eŭropie, ale prapuščaje (ŭwodžena ŭ abmyłku nazowam „Rasieja), što ŭžo prychodzić čas, kali narody pačnuć twaryć swaje praŭdziwyje dziaržawy."

U Wilni i wakolicach.

× **Padpiska na nowuju wajennuju pazyku** pačynajecca 18 marca i kančajecca 18 krasawika. Warunki—tyje samyje, jak i pry ranieĭšych wajennych pazykach.

× **U miestowym lombardzi** (Trockaja 14) 20 i 21 marca adbudziecca publičnaja pradaža założenych rečej, termin wykupa dla katorych minuŭ 30 listapada 1917 hoda.

× **Nieudačny bankiet**, U kwatery Bohušeŭskich (Bakšta 3) sabralisia swajaki. Dastali zniekul denaturowanaha spirtu. Pačali pić dy wiesialicca. Wiasielle henaje adnak trywało niadoŭha. Atruta chutka zrabiła swajo dzieła. Wyzwali karetku skoraj pomačy. Haspadynia chaty — 70 had. staruchá, Maryja Bohušeŭskaja, była ŭžo niežywaja. Jaje sias, Stefanija Alekso (24 h.) i Stefanija Romanoŭskaja (20 h.) byli silna atručeny. Ich usich adwiali ŭ balnicu Sawič. Nadzieja na wyzdaraŭleńnie wielmi słabaja.

× **Čarodnyje kražy.** U adnej kramie na św.-Jurskim praspekci ŭ načy na 3 marca ukradzieno sukna roznych koleroŭ, bializny, rukawic i t. p. na summu razam 14.000 marak.

U adnej kramie na Dominikanskaj wul. ŭ načy na 4 marca ukradzieno cyhar, papieros, masła, syru, świeč na 3.500 marak.

× **Temperatura.** Najwyšejšaja i najniżejšaja temperatura za apošnije dni była (pawodluh Celsij):

	najwyš.	najniž.
4—5	+ 6,3°	— 2,5°
5—6	+ 4,4°	— 8,5°
6—7	+ 3,6°	— 10,5°

WIESTKI Z RASIEI.

ŠTOLKHOLM (W.T.B). **Nižnaja pałata.** Minister-prezydent zajawiŭ, što zrušnaha wystupleńnia Šwecii u sprawie Alandskich astrawoŭ nia budzie. Predstaŭnik prawaj partyi žaliŭsia na palityku Šwecii, wyzwaŭšuju zajawu Finlandzii: «Šwecija nas pradała!" Lewy socyalist Manson zažadaŭ, kab urad uraz že zabraŭ swajo wojska z Alandzkich astrawoŭ.

CHRYSTYANIJA. Hazety, prychilnyje sajužnikam, starajuć wystawić niamieckije operacii na Alandzkich astrawoch, jak warožyje da Šwecii.

Rasieja i centralnyje dzieržawy.

BERLIN (W.T.B), 4.III. Hłaŭnaja kamisija Rejchstagu. Pamočnik statssekretara da zahraničnych spraŭ, baron v. Buše, zajawiŭ, što ŭ nabliżejšych dniach budzie padpisana mirnaja umowa s Finladyiej. S pryčyny taho, što i Rumynija prystała na niamieckije warunki, — my staim na parozi ahulnaha mira na uschodnim froncie. Šwecija pasła karotkich pierehaworaŭ prystała na dačesnyje zaniaćcia Alandzkich astrawoŭ niamieckim wojskam.

BREST-LITOUSK 3.III. (kaniec umowy ab miry).

Artykul 5.

Rasieja ŭraz-že zakončyć poŭnuju demobilizaciju swajej armii, abnimajučy i wojski, orhanizowanyje rewolucyjnym uradam. Rasieja ŭwieś swoj flot adwiadzie ŭ porty swaje, dzie jon budzie astawacca da ahulnaha mira.

Artykul 6.

Rasieja ablazywajecca ŭraz že padpisać mir s Ukrainaj i pryznać mirnuju umowu miž Ukrainaj i centralnymi dziaržawami. Ukrainskije ziemli buduć uraz že ačyščeny ad rasiejskich wojsk i ad čyrwonaj hwardzii. Rasieja spyniaje ŭsielakuju ahitaciju proci tymčasowaha ukrainskaha uradu i proci inšych ukrainskich orhanizacij.

Estlandzija i Liflandzija hetak sama nieadkładajučy ačyščajucca ad rasiejskich wojsk i čyrwonaj hwardzii. Nahul, uschodniaj hranicaj Estlandzii budzie reka Narowa, a uschodniaja hranica Liflandzii jdzie praz waziory Pejpus i Pskoŭskaje—da pałudziennaha—zachodniaha kuta apošniaha, paśla cieraz woziera Lubań na Liwenhof. Estlandzija i Liflandzija buduć zaniaty niamieckaj palicejskaj siłaj — dakul, pakul tam krajowymi ustanowami nia budzie ustanoŭlen dzieržaŭny ład. Rasieja ŭraz že wypuścić na wolu ŭsich areštawanych abo wysłanych žycharoŭ Liflandzii i Estlandzii i zabiaspiečywaje im pawarot. Finlandzija i Alandzkije astrawy hetak sama ačyščajucca ad rasiejskich wojsk i čyrwonaj hwardzii, a finlandzkije porty—ad

---

II. Chto jon?
III. Skul uziaŭsia?
IV. Woś adwaha!
V. Dyk heta ž durny Janka!.. i h. d.

Pauza.

K n i a ż (*da Janki*). — Chočeš išci?

J a n k a. — Ale.

K n i a ż. — Idzieš wialikaje zrabici dzieła... Kali ŭsich uziali lak, ty ŭ taki moment swajej achwotaj na Bazyliška jšci chočeš! — Twaja adwaha warta wialikšaj nahrady, čymsi taja, jakuju ja abiecaŭ. Kali hada zabješ i biudzieš žyŭ, ŭ nahradu atrymaješ...

J a n k a. — Nia treba mnie, kniaź, twajej nahrady!...

U s i e (zdziwawaŭšysia):
I. Nia treba nahrady?
II. Nahrady nia choče?
III. Ašaleŭ, ci što?
IV. Abraziŭ kniazia!... i h. p.

K n i a ż. — Što heta?! Ci-ž nia ščodraja nahrada? Ci-ž tabie mała?

J a n k a. — Taho, što chočeš dać, daješ ty wielmi mnoha, a taho-b, što chacieŭ-by, ty nie dasi.

K n i a ż. — Čahož ty choćeš?

J a n k a. — Nia budziem my ciapier kazać ab hetym.

K n i a ż — Dziŭnaja twaja hutarkal... Jakoje ž arużže dać tabie, bo baču, što ŭziaŭ tut z hołymi rukami?

1-šy w o j. — Woś wostry mieč, — jon s samaj lepšaj stali!

2-hi w o j. — A mo' rahatynu? Woś maješ! (daje).

3-ci w o j. — A ad mianie waźmi ty tarču hetu...

J a n k a. — Nia treba tak mnoha!... woźmu tykieła rahatynu adnu. Dy apracia taho mnie jašče treba adnej rečy...

K n i a ż. — Kažy!

J a n k a. — Taho, što mnie patreba, nia wiedaju, ci znojdu tut u was, bo heta nie mužčynskaja reč, a dziawočaja. I prydziecca mnie chiba zwiarnucca da kniazieŭny...

K n i a ż. — Čaho tabie? kažy!

J a n k a. — Lusterka!

U s i e (dziwujucca). — Lusterka?!

K n i a ż. — Pryniešci lusterka kniazieŭny!

J a n k a. — Kniazieŭna! wybačaj, što zabiraju reč patrebnuju tabie, niamna świedku twajej krasy!... Dy jašče nia ŭsio: daj chustačku z hałowy swajej, kab mieŭ ja zakryć čym twar, kali Bazylišk zachoče hlanuć u wočy mnie.

K n i a z i e ŭ n a (daje chustačku). — Woś maješ.

S ł u h a (niasučy lusterka). — Woś lusterka! (daje kniaziu).

K n i a ż (addaje lusterka Jancy). — Woś maješ lusterka!

J a n k a. — Ciapier ja užo hatoŭ!

K n i a ż. — Čekaj! (daje jamu roh). Woś damo tabie jašče heny roh tura. Kali budzieš ščaśliwiejšy za inšych i ŭdasca tabie woraha zabić, trubki ŭ roh. Chaj my i ŭsi žychary miesta da wiedajucca ab twajej pabiedzi... Try dni budziem čekać. Kali ŭ ciačeńni hetych dzion my roha nie pačujem, dyk heta budzie znak, što ty zhinuŭ i, značyć, nastaŭ tady ŭžo moj čarod!... Tady, dačka, nia strymliwaj mianie!... Ja pajdu tam, kudy kliče mianie maja pawinnaść i pajdu śmieła wypełnić jaje. Kali ž, jak i ŭsie, zhinu i ja, tahdy dačka, zapłać nad maładym žyćciom swaim...

1-šy w o j. — Nie, kniaźi Tahdy nia ty pojdzieš! Chaču ja dać dokaz, što ŭ maich hrudziach nie zajačaje serce bjecca... Chaj toj malec idzie, — jon wykliknuŭsia pieršy... Kali ž by zhinuŭ jon— pajdu — ja!

2-hi w o j. — I ja!

3-ci w o j. — I ja!

I n š y j e. — I ja! I ja!

J a n k a. — Ciapier i śmierć ščaściem budzie dla mianie, bo prykład moj dadaŭ adwahi inšym. Užo ciapier ciabie, kniazieŭna, narod nie pawiadzie na maki—ty waratawana! (da kniazia). Kniaź! Ty abiecaŭ nahradu tamu, chto zahubić Bazyliška, a ničoha nie kazaŭ ab tym, što zhinieć. Ci ž jamu nie wartać dać nahradu?

K n i a ż (zdziwawaŭšia). — Niabožčyku nahradu?

U s i e. — Što jon każe?!

(Dalej budzie).

rasiejskaha flotu. Rasieja abiazywajecca spynić u Finlandzii ŭsielakuju ahitaciju. Forty na Alandzkich astrawoch mahčyma skora buduć zništoženy. Ab budučynie Alladzkich astrawoch budzie skazano ŭ asobnaj umowie miž Niamieččynaj, Rasiejej, Finlandsijej i Šwecijej.

Artykuł 7.

Pryznawajučy Persiju i Afganistan za wolnyje i niezaležnyje dzieržawy, umaŭlajučyjesia starony abiazywajucca šanawawać ich palityčnuju, ekonomičnuju i terytoryalnuju nietykalnaść.

Artykuł 8.

Wajenna-palonnyje abiedźwych staron buduć puščeny damoŭ.

Artykuł 9.

Umaŭlajučyjesia starony admaŭlajucca ad zwarotu wajennych wydatkaŭ i škod, zroblenych im i ich paddanym na operacyjnych abšarach wajennymi krokami, ličučy ŭ tym i rekwizycii.

Artykuł 10.

Dyplomatyčnyje i konsulskije znosiny buduć wiernieny ŭraz že paśla zaćwierdžeńnia mirnaj umowy.

Artykuł 11.

Dzieła ekonomičnych znosin maje wahu zroblenaja pierad wajnoj umowa zhodnie z dałučenymi dakumentami.

Artykuł 14.

Heta mirnaja umowa pawinna być zaćwierdžena. Pry hetym rasiejski urad abiazywajecca zrabić heta na žadańnie nie paźniej, jak u dwa tydni. Mirnaja umowa maje siłu ŭraz že paśla zaćwierdžeńnia jaje.

Brest-Litoŭsk. 3 marca 1918 h.
(Podpisy).

BERLIN (W.T.B.). 4. III. «Nord. Allgem. Ztg.» piše:

«Z rasiejskaha boku kažuć, što rasiejskije delehaty byli prymušeny padpisać mirnuju umowu, nie paznajomiŭšysia z jej padrobna. Heta zusim niazhodliwo z praŭdaj. Paśla adnaŭleńnia pierehawaraŭ palityčnyje punkty ciapierašniaj umowy padrobna razbiralisia rasiejskimi delehatami i našym pasłom v. Rozenberg'am. A ad ntwareńnia asobnych kamissij dzieła razhladu rasiejcy sami admowilisia. Značyć, jany padpisali umowu paśla znajomstwa z jej, katoraje sami prysnali za dastatečnaje».

BERLIN. U dadatku da art. 11 i 12 mirnaj umowy ustanaŭliwajucca padrobnaści ab zamienie wajenna-palonnych. Sposab i čas zamieny buduć ustanoŭleny miešanaj kamissijej.

PIECIARBURH (Reŭter). Hłaŭny spaŭnicielny kamitet apublikawaŭ zajawu, apawieščajučy, što padpisanaja mirnaja umowa pawinna być paćwierdžena ŭ 14 dzion. S pryčyny taho, što niekatoryje rady stajać za mir za ŭsiełakuju canu, a inšyje hatowy užyć krajnich sposabaŭ u baraćbie z nimieckim imperyalizmam, kaniečnie treba sazwać eksterny zjezd rad, katory maje razwiazać hetyje pytańnie. Zjezd pawinien adbycca 12 marca ŭ Maskwie.

PIECIARBURH. Rehularnyje rasiejskije wojski pa prykazu Krytenka buduć wywiedzieny z Ukrainy i Finlandzii ŭ 8 dzion.

RYM. U dyplomatyčnych kruhach apawiedajuć, što zachodnije dzieržawy ŭ dzień zaćwierdžeńnia mirnaj umowy balšewikami abjawiać błokadu ŭsiaje Rasiei.

BREST-LITOUSK (W.T.B.). 4. III. Pierad padpisańniem mirnaj umowy haława rasiejskaj delehacii, Sokolnikow, zrabiŭ hetkuju zajawu:

«Warunki umowy ab adračeńni Rasiei ad kaŭkaskich akruhoŭ Ardagana, Karsa i Batuma stanowiać ustupku ziamli bias zhody žycharoŭ, i z hetaj pryčyny Rasieja prynimaje ich tolki s pratestam. Niamiecki ultimatum zachapiŭ Rasiejskuju respubliku pry demobilizacii, i z hetaj pryčyny Rasieja prymušena pryniać ultimatum i padpisać padadzienuju jej umowu. Hety mir —nie mir, asnowany na uhodzi. Akralnyje narody Rasiei pad prykryćciem prawa na samaznačeńnia padpadajuć pad warožuju ruku, kab abaranić ad rewolucii panujučyje tam kłasy i uzmacawać siłu kontrewolucii. U Finlandzii i Ukrainie centralnyje dzieržawy hetak sama paddzieržywajuć warožyje da rewolucii kirunki. Zgwałtawanaja razrywam žamireńnia, Rasieja padpisywaje mirnuju umowu, darenna zwiertaŭšysia da niamieckich rabotnikaŭ. Pierehawaraŭ ab mirnaj umowie jana nie wiadzie.»

Pasoł Rosenberg, adkazaŭ što da mira Rasiei nie prymušajuć. Ad wolnaj woli rasiejskaha narodu zaležyć pryniać mirnyje warunki, ci wajewać dalej. Rasiejski urad nie maje prawa sumlewacca ab planach Niamieččyny u adnosinach da nasialeńnia akrain.

Paśla nowaj pramowy Sokolnikowa, paŭtaryŭšaha, naahuł, swaju pieršuju zajawu, a 4 hadz. paabiedzi pačałosia padpisywańnie umowy.

Japonija i Rasieja.

TOKIO. Motono i admirał Pogopato adbyli naradu z Mikado ab prypadkach u Rasiei. Wyjezd dyplomataŭ sajuźnikaŭ s Pieciarburha Japonija łučyć za razryŭ dyplomatyčnych znosin z Rasiejej.

PARYŽ. «Echo de Paris» piše:

«Zaniaćcie Sibirskich ziamiel Japonijej abmi uć nieiha.»

„Action Fracnaise" piše:

«Sajuźniki nie pawinny abrezywać japonskich damahańniaŭ i prakładžać Japonii u dachodžeńni jaje imperyalistyčnych metaŭ».

LONDON. *Nižniaja pałata.* Balfur na pytańnie zajawiŭ, što ŭ hety moment jon ničoha nia može skazać ab pałažeńni ŭ azijackaj Rasiei, ale što anhlicki urad z najwialikšaj uwahaj sočyć za im.

TOKIO. Japonski altimatum budzie padadzien nie Rasiei, a tolki uradu bolšewikoŭ. U ultimatum budzie skazano, što ŭsie ŭčynienyje bolšewikami kroki, a ŭ tym i padpisańnie mira, — warožyje dla sajuźnikaŭ. Niewiadoma, čy Japonija zrobić swaju zajawu i ad imi Kitaju, čy Kitajski urad zwierniecca da Rasiei z asobnaj notaj.

WAŠYNGTON (Reŭter). Złučenyje Staty pryncypialna zhodzilisia z Japonijej, Anhlijej i inšymi sajuźnikami ab operacyjach u Sibiry. Padrobnaści jašče nie apracowany.

Mirnyje pierehawory z Rumynijej.

BUKAREŠT. Rumynski urad zahadaŭ swajmu byŭšamu pasły ŭ Londonie, Mišu, wiaści mirnyje pierehawory.

BUDAPEŠT. Oficyoz wenhierskaha uradu „Pester Lloyd" piše ab mirnych pierehaworach z Rumynijej:

„Hramandzianstwo žadaje zabaspiečeńnia rumynskaj hranicy ad budučych rumynskich napaściej z-za kuta.

WIENA. Jak dawiedałasia «N. Fr. Presse», centralnyje dzieržawy damahajucca, kab Rumynija wiarnuła Bołharyi ŭsiu Dobrudžu.

SOFIJA. *(Sobranije).* Minister-prezydent Radosławow kaže ab warunkach centralnych dzieržaŭ, padadzienych Rumynii. Jany składajucca: z ustupki Dobrudžy Bołharam, papraŭki rumynska-wenhierskaj hranicy i ekonomičnych ilhot dla centralnych dzieržaŭ.

BERLIN (W.T.B.). U zamku Buchtea 5 marca a 7 hadz. paabiedzi pradstaŭniki centralnych dzieržaŭ i Rumynii padpisali umowu, ŭ katoraj, miž inšym, haworycca.

1. Rumynija ustupaje centralnym dzieržawam Dobrudžu da Dunaju.
2. Centralnyje dzieržawy dajuć Rumynii tarhowuju darohu praz Konstancu da Čornaha mora.
3. Rumynija pryncypialna prystaje na žadańnie Aŭstryi ab papraŭcy hranicy miž Aŭstro-Wenhryjej i Rumynijej.
5. Rumynski ŭrad demobilizuje ŭraz-že prynamsi 8 dywizij.
7. Rumynski ŭrad abiazywajecca pamahać usiemi siłami pierawozcy wojsk centralnych dzieržaŭ praz Małdawiju i Bessarabiju u Odessu.
9. Heta umowa maje siłu ŭraz že.

Z usiaho świetu.

ROTTERDAM. (Reŭter). Lord Lenndsdoŭn u abšyrnym piśmie da „Daily Telegr." miž inšym piše; «Apošniaja pramowa Hertlinga—heta značny krok upierod u abmienie dumkami ab miry." Lendsdoŭn zdawolen pryaiaćciem niamieckim kancleram čatyroch asnaŭnych punktaŭ Wilsona. Abmien dumak može abiarnucca ŭ nieoficyalnuju naradu. Adnak, trudnaść dajści uhody može uzraści, kali anhličanie buduć hawaryć ab Elzas Lotaryńhii, ab italjanskich damahańniach ad Aŭstryi i ab anhlickich apetytach na čaści Tureččyny.

TELEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńnia.

5.III. Zachodni teatr:

Front Ruprechta Bawarskaha i *niamieckaha Naśledńika:* Žywaja razwiedačnaja čynnaść u čyślenych punktach frontu. Na poŭnačy ad Rejmsu i na ŭschodnim bierazi Maasu žywiejšaja čynnaść francuskaj artylerył.

Front Albrechta Wiurtembeskaha: Na uschodnim bierazi Maasu — wostraja artyleryjskaja bitwa. Silnyje francuskije družyny na stupali ŭ wiečary na našy pazycii napoŭnačy ad Nenji. Kontratakaj jany adkinuty.

Na Lotaryngskim froncі i ŭ siarednich Wogiezach bajewaja čynnaść krapčeła.

Uschodni teatr:

Rumyny prystali na našy warunki. Hetak zamireńnie z Rumynijej iznoŭ maje siłu.

Austryjackije apawieščeńnia.

WIENA 4.III. U Padolli operacii ŭdačna razwiwajucca. Dahetul uziaty 770 harmat, boiš za 1,100 kulemiotaŭ i wializarnyje zapasy wajennych materjałaŭ.

6.III. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Worahi wostra abstreliwali našy pazycii na paŭnočnym bierazi Lis. Silnaje anhlickaje nastupleńnie pry Wasten adkinuto štykami. Naabapał Skarp i pry S.-Kanten krapčeła bajewaja čynnaść.

Front niamieckaha Naśledńika. Na paadainokich adreskach — artyleryjskije bitwy. Pry Orn našy družyny ŭziali 28 pałonnych.

Front Albrechta Wiurtemberskaha: Na kanali Rejn-Marn, u dalinie Tan i pry Altkirchen — žywiejšaja čynnaść francuzaŭ.

Uschod.

Zhodnie s prośbaj finladzkaha uradu niamieckije wojski wysadzilisia na Alandzkich astrawoch.

S pačatkam nowaha zamireńnia z Rumynijej pačalisia i pierehawory ab miry.

Kala [illegible] jny.

BERLIN (W.T.B). Niamieckije padwodnyje łodki ŭ kanali Lamanš i la uschodniaha uzbiarežža Anhlii zatapili 22.000 tonn.

BERLIN (W.T.B.). Nowyje ŭdačy padwodnych łodak u paŭnočnych wodach: 16,500 tonn.

LONDON. Parachod «Kalgarin», 17,500 tonn, zbudawany ŭ 1914 hadu, zatoplen pry Irlandskim uzbiarežžy. Na parachodzi było 550 asob.

BERLIN (W.T.B.). Nawakoł Anhlii Niamieckije padwodnyje łodki iznoŭ zatapili 20,000 tonn.

Drukowana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej.